Bijlage 2.

Robers advocaten

Vergadering van de Raad van de gemeente Twenterand van dinsdag 21 januari 2020
Agendapunt 3: Joodse synagoge Vriezenveen

Spreeknotitie
van mr. H.J.P. Robers namens de heer O. Arends

Geachte voorzitter, geachte leden van de Raad,

Graag maak ik namens de heer O. Arends, wonende aan de Almeloseweg 3 in Vriezenveen, gebruik van de geboden gelegenheid om in te spreken op agendapunt 3 :de voormalige Joodse synagoge. De familie Arends is al sinds 1973 eigenaar van het perceel waarop deze voormalige synagoge zich bevindt. Recentelijk is een sloopvergunning aangevraagd, die door het College van burgemeester en wethouders is geweigerd. Er loopt inmiddels een bezwaarschriftenprocedure tegen deze weigering. Op de juridische merites ga ik vanavond niet in: kort en goed komt het erop neer dat op onterechte gronden de vergunning is geweigerd en dat er in ieder geval geen belangenafweging heeft plaatsgevonden zoals verplicht voortvloeit uit de wet.

Vanavond is het verzoek van de zijde van de PVV aan de orde. Kort en goed begrijp ik dit verzoek als een vraag aan het College van B&W hoe de voormalige synagoge mogelijk behouden zou kunnen worden.

Dit is geen nieuwe kwestie. In 1999 - relatief kort na het plaatsen van gebouwtje op de gemeentelijke monumentenlijst - is de "Stichting Behoud Synagoge Vriezenveen" opgericht. Deze stichting heeft in nauw en constructief overleg met de familie Arends getracht te komen tot goede oplossingen. Ik lees passages voor uit een brief van deze stichting aan het Nederlands Openlucht Museum van 21 september 2007 (gehecht aan deze spreeknotitie).

VOORLEZEN

In overleggen tussen de familie Arends, de stichting en het College van B&W is al in een vroeg stadium als uitgangspunt genomen de verplaatsing van de synagoge. Daarvoor zijn vele locaties gesuggereerd en nader onderzocht, niet alleen bij het openluchtmuseum, maar ook op diverse locaties in de gemeente Twenterand.

Uiteindelijk is er niets van de grond gekomen. Het is inmiddels 2020. De familie Arends ziet zich geconfronteerd met een steeds verder vervallend gebouw. Delen van het asbest dak komen nu naar

Robers advocaten

beneden en de veiligheid is in het geding. Wanneer het dak zou worden verwijderd, sluit een bouwkundige niet uit dat een gevel instort. Alhoewel de familie Arends zeer sympathiek stond en staat tegenover elk initiatief om delen van, of de gehele synagoge te behouden en te verplaatsen, moet zij helaas vaststellen dat alle initiatieven gestrand zijn.

De familie Arends wil en kan zelf niet het herstel van het oude gebouwtje op deze locatie bekostigen. Zij kan het niet omdat de heer en mevrouw Arends leven van AOW en een bescheiden pensioen. De familie Arends wil het ook niet op deze locatie aangezien het gebouw zeer ongelukkig is gelegen pal voor hun voordeur en op een luttele meter afstand van de openbare weg. Openbaar gebruik van het gebouwtje op de huidige locatie is ook in geen enkele van de besproken oplossingen aan de orde geweest.

Ook nu wil de familie Arends aan elk initiatief meewerken dat leidt tot behoud van delen van het gebouw of verplaatsing van het gehele gebouw. De familie Arends kan en wil echter geen verantwoordelijkheid meer dragen voor een gebouw - met asbest dak! - dat een gevaar vormt voor hen zelf en de omgeving. De familie Arends is ook van mening dat zij in de afgelopen 25 jaren meer dan voldoende medewerking heeft verleend aan elk initiatief om te komen tot goede oplossingen.

Vragen van de zijde van uw Raad wil ik graag beantwoorden.

mr. H.J.P. Robers

SBS
Vriezenveen

Nederlands Openluchtmuseum
t.a.v. de heer Dr. J. Vaessen
Postbus 649
6800 AP ARNHEM

Vriezenveen, 21 september 2007

Onderwerp: Synagoge Vriezenveen

Geachte heer Vaessen,

De Stichting Behoud Synagoge Vriezenveen heeft zich sinds september 1999 ingespannen om onze doelstelling om deze synagoge te behouden voor het nageslacht te realiseren.

Ook met u is in de afgelopen jaren contact geweest over de mogelijkheid de synagoge te behouden en om daarbij een rol te vervullen.

Vanuit museaal gezichtspunt is het uitgangspunt dat bestaande panden gelieerd zijn aan haar locatie en op deze plaats in stand moet worden gehouden. In september 2000 hebben wij als bestuur een plan voor het behoud van de synagoge opgesteld, waarin de historie is omschreven (bouwjaar 1876), mogelijke toekomstige functies aangegeven en mogelijke alternatieve locaties en uitgangspunten restauratie geformuleerd en een kostenraming vervaardigd.

In aanvang heeft het moeite gekost om het gemeentebestuur van Twenterand enthousiast te maken voor het behoud van de synagoge, ook in het licht van de verdere "fysische hersteluitgaven" van het gebouw. Aan belangstelling heeft het niet ontbroken, maar naar ons voordeel, meer aan daadkracht.

Het gebouw staat wel op de gemeentelijke monumentenlijst, maar kreeg bij de inventarisatie in 1996 geen plaats op de Rijksmonumentenlijst.

Het gebouwtje is eigendom van ondernemer, de heer J. Arends te Vriezenveen, waarmee veelvoudig is gecommuniceerd. In principe wil hij het gebouwtje wel afstaan, maar wil voldoende schadeloos gesteld worden. Ons uitgangspunt was dat dit ook het geval diende te zijn.

Stichting Behoud Synagoge Vriezenveen Secretariaat: Beukenlaan 13, 7611 AS Aadorp
Tel. 0546 49 10 49 Fax 0546 49 10 35 KvK 060902144
Bank: Rabobank NW Twente rek.nr. 3813.34.090

In het proces zijn tot nu toe een tweetal momenten geweest, waar we heel dicht waren om het gebouw te verwerven. Eerste maal grondoverdracht aan achterzijde en compensatie bouwmogelijkheden. Om achteraf onduidelijke reden is deze optie gestrand. De tweede keer was in januari 2006 (middels projectontwikkeling) om het gehele pand te verwerven in ruil om een alternatieve winkel- en woonlocatie in het centrum van Vriezenveen.

Tijdens het verwervingsproces zijn ook diverse locaties te Vriezenveen besproken waar de synagoge herbouwd zou kunnen worden. Uiteindelijk een moeizaam proces om tot een geschikte locatie te komen.

Nu na zoveel jaren komen wij als bestuur tot de conclusie dat voor ons verwerving met daarbij een adequate schadeloosstelling door de gemeente Twenterand niet mogelijk is. De verplaatsing en herbouw hadden wij middels fondsen kunnen verwerven, pogingen daartoe strandden, omdat er geen concreet plan lag. Verwerfbaarheid en nieuwe locatie waren de belangrijkste knelpunten.

Daarom komen wij tot de conclusie dat behoud van de synagoge voor Vriezenveen niet mogelijk is.

Zoals in eerdere gesprekken en in uw brief d.d. 9 maart 2006 aan de gemeente Twenterand, waarin u heeft aangegeven dat het Openluchtmuseum een rol zou kunnen spelen om het markante gebouw te behouden.

Wij zijn met u van mening dat de synagoge een voorbeeldfunctie krijgt als representant en symbool van de joodse cultuur in de grensregio. In het openluchtmuseum zal een behoud meer zijn dan louter fysieke instandhouding, maar ook een meer educatieve functie zou verkrijgen.

Graag zouden wij als bestuur met u van gedachten wisselen, welke rol wij als plaatselijk bestuur kunnen vervullen om de doelstelling waar te maken, de synagoge te behouden, maar dan in uw Openluchtmuseum.

Inmiddels heeft onze secretaris met uw secretariaat een afspraak gemaakt voor een gesprek en een bezoek op maandag 15 oktober 2007 om 14.00 uur in Arnhem. Onze delegatie van acht personen zal zich daarbij laten vergezellen door wethouder F. Becker van de gemeente Twenterand. Wij hopen met acht personen u te ontmoeten voor een gesprek en willen graag nader kennis maken met het project "Molukkers" in uw Openluchtmuseum.

Hoogachtend,
Namens Bestuur Stichting Behoud Synagoge Vriezenveen,

ing. H. Jonker
voorzitter

J. Kobes
secretaris